

Posudek vedoucího k diplomové práci Filipa Valjenta na téma – Trestné činy proti životu a zdraví spáchané nedbalostním zaviněním

Diplomant si vybral téma vypsané katedrou trestního práva, které je stále aktuální. Rozsah použité literatury včetně příslušné judikatury lze považovat za dostatečný. Při zpracování zadané problematiky zvolil autor metodu kompilace a částečně i komparace, je však třeba již úvodem zmínit, že velmi podstatná část práce je vlastně tvořena jen citacemi z literatury či z judikatury, když téměř u každého odstavce jde o citace. Podstatnějším nedostatkem je ovšem několik nepřesných či neúplných pasáží, které budou zmíněny níže.

Práce je rozdělena kromě úvodu a závěru do šesti základních kapitol.

Pokud jde o historické pojetí, jde o velmi stručnou kapitolu a nelze zde zjistit v podstatě nic k zadanému tématu, tedy k vývoji úpravy nedbalostních trestných činů proti životu a zdraví. Tato kapitola obsahuje pouze velice obecné údaje, které se většinou týkají úmyslné trestné činnosti.

Následuje kapitola s názvem „Zavinění“, která je rozdělena na dvě části, a to obecnou a zvláštní a ta se dělí pak na zavinění v dopravě a zavinění ve zdravotnictví. V této části tedy diplomant neřeší např. problematiku trestných činů, pokud jde o pracovní úrazy. V obecné části je vcelku podrobně rozebráno objektivní i subjektivní vymezení potřebné míry opatrnosti, avšak objevují se zde určité nejasnosti (např. na straně 9 první odstavec – zřejmě neúplná citace konkrétně neuvedeného nálezu Ústavního soudu a závěr o „liberálnějších vodách“). U části 4.1.2 (strana 13) není zřejmé, proč se v prvním odstavci autor zabývá otázkou druhu trestu, když jde o obecnou část týkající se zavinění. Totéž platí pro první odstavec na straně 14 a ne zcela jasný je i obsah druhého odstavce na téže straně.

Pokud jde o zvláštní část této kapitoly o zavinění, zabývá se autor správně při problematice silniční dopravy principem omezené důvěry. Vysvětlení by si ovšem zasloužil jistě odkaz na usnesení Ústavního soudu z 31.8.2016, které autor, stejně jako článek JUDr. Polcara, podrobuje určité kritice, a to s ohledem na použití termínu „nehoda“ (viz strana 21 a 22). Další nejasné či nevysvětlené tvrzení autor uvádí v prvním odstavci na straně 23 a diskutabilní se zdá být i tvrzení v prvním a druhém odstavci v části 4.2.1.1 (strana 23 – nedodržující ...). Není také zřejmé, z čeho autor vychází, pokud na straně 24 uvádí, že „judikatura obecných soudů se k této problematice staví poměrně příkře“. Stejně tak je pochybný závěr na straně 26 ve druhém odstavci, a to že v této oblasti panuje „zvýšená právní nejistota“.

Pokud jde o zavinění ve zdravotnictví, i zde je několik nejasných tvrzení jako např., že tato oblast nevykazuje tolik zvláštností jako u trestných činů v dopravě nebo se autor uchyluje opět k otázce trestání („příliš příkré hodnocení“), také zásada postupu „lege artis“ není „specialitou zavinění“, jak autor uvádí, ale jde o jednání, tedy objektivní stránku trestného činu.

Jinak je ovšem tato kapitola zpracována vcelku podrobně a jistě je třeba ocenit vlastní názory diplomanta, které ovšem ve výše zmíněných případech nejsou vždy zcela srozumitelné nebo není zřejmé, zda měl autor dostatek podkladů k tomu, aby mohl některé skutečnosti zobecňovat.

I v páté kapitole – Znaky skutkové podstaty jsou některé pasáže, které nejsou zcela přiléhavé, když např. v části 5.1.1 – „rysy objektu“ hovoří o „pomalém městském provozu“, „ochraně majetku“ či o „životním prostředí“. Téma práce je ovšem trestné činy proti životu a zdraví. V části 5.2.1 autor pomíjí, že existuje i jiná než silniční doprava.

Z hlediska systematiky diplomové práce je otázkou, zda kapitola pátá neměla předcházet kapitole čtvrté a v jejím závěru se mohl autor věnovat právě subjektivní stránce trestného činu jako obligatornímu znaku skutkové podstaty.

V šesté kapitole se autor nejprve zabývá výkladem některých pojmů včetně „důležité povinnosti“, byť tuto problematiku zmiňuje již v kapitole čtvrté a byť v části 6.1.1 se autor tímto pojmem zabývá obecně, stejně většinou argumentuje případy z dopravy, ačkoliv dopravou se pak zabývá podrobně i v následující části. Jinak je ovšem tato kapitola zpracována pečlivě a lze snad jen připomenout, že pokud autor zmiňuje i řízení pod vlivem alkoholu, neměl by zapomínat na to, že tito pachatelé se dopouštějí nejen nedbalostního trestného činu, ale také trestného činu úmyslného - § 274 trestního zákoníku.

Na straně 45 v části 6.1.1.2 není zcela zřejmý smysl obsahu prvního odstavce, což platí i o druhém odstavci na straně 49. Pokud jde o části 6.3 a 6.4, nelze jim nic podstatného vytknout, neboť jsou zpracovány na dostatečné úrovni.

Komparace s úpravou na Slovensku je zpracována vcelku dostatečným způsobem, když rozdíly oproti naší úpravě nejsou nijak zásadní.

V kapitole osmé se diplomant pokouší o úvahy de lege ferenda a v první části se věnuje otázce trestání. Některé úvahy jsou ovšem poněkud zjednodušující, neboť i „nedání přednosti v jízdě“ může být spácháno v různých variantách, za různých situací, stejně jako předjíždění kolony vozidel.

Také závěr o „propastném“ rozdílu mezi nedbalostí vědomou a nevědomou je nepřesvědčivý. Zcela nepodložený je závěr autora o tom, že „na nedbalost vědomou je v dnešní době nahlíženo příliš mírně“. Lze jistě připustit, že v konkrétním případě se mohl trest jevit jako mírný, ale nelze z tohoto důvodu vyslovovat paušální závěry, když navíc v uvedeném případě ten závěr, že řidič předpokládal, že chodci raději uskočí, neodpovídá zcela skutečnosti.

Při polemice o posuzování těžké újmy na zdraví prosazuje diplomant odvážné názory na změnu judikatury, nebere ovšem v úvahu (např. při zohyzdění) i další varianty ustanovení § 122 odst. 2 trestního zákoníku – písmeno i). Také „přišití ztracené ruky“ je argumentací, která vychází ze situace velmi výjimečné.

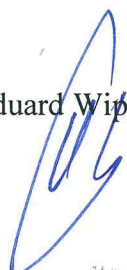
To, že praxe, kdy soud „dogmaticky nepovažuje možnost umělé náhrady za relevantní“, je nevyhovující, je rovněž tvrzení velmi odvážné a nepodložené. Bylo by jistě pro autora poučné, aby se s takto poškozenou osobou setkal a vyslechl vše, čím si po zranění prošla. Také tvrzení o "rigidnosti úpravy" či o „přizpůsobování vývoji společnosti a všeho, co s ní souvisí“, je velmi diskutabilní. Také závěr této kapitoly o nedostatečném pohledu na psychický postoj pachatele není úplně srozumitelný.

Ve vztahu k této kapitole by možná autor mohl zmínit i určitý posun v judikatuře, který se týká vlivu spoluzavinění poškozeného na kvalifikovanou skutkovou podstatu trestného činu právě u dopravních nehod.

Celkově je třeba práci hodnotit jako dobrou snahu o postižení celé zadané problematiky, ovšem s několika nejasnými či nepřesnými údaji. Jak bylo řečeno, již v úvodu tohoto posudku, práce je zpracována metodou kompilace, a to tak, že naprostá většina textu jsou citace z literatury. Na druhé straně je třeba kladně hodnotit práci autora s judikaturou. O úvahy de lege ferenda se diplomant správně pokusil, byť jeho názory, jak byly shora citovány, jsou z větší části nepodložené dostatečnými argumenty, případně ne zcela srozumitelné. Diplomant by se při ústní obhajobě měl zaměřit na shora uvedené výtky a dle výkonu při ústní obhajobě by bylo možné uvažovat o klasifikaci dobře až velmi dobře.

V Plzni dne 9. května 2018

JUDr. Eduard Wipplinger

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta právnická
Katedra trestního práva